

ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ: ВПЛИВ НА ОРГАНІЗАЦІЮ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Здійснення господарської діяльності в умовах високої конкуренції вимагає від підприємств пошуку нових методів та способів її реалізації. Достатньо велика кількість суб'єктів господарювання вдаються до диверсифікації діяльності з метою зниження ризиків між напрямками діяльності, забезпечення фінансової стабілізації, розширення ринків збуту, підвищення рівня використання виробничих потужностей тощо.

Процеси диверсифікації проявляються у всіх сферах економіки, але напрями їх реалізації залежать від особливостей кожного підприємства. Диверсифікація пов'язана із різноманітністю застосування продуктів, що випускаються компанією, і робить ефективним функціонування компанії в цілому, незалежно від життєвого циклу окремого продукту, вирішуючи не стільки завдання виживання компанії, скільки забезпечення стійкого поступального зростання [2, с. 18]. Незважаючи на широке поширення диверсифікаційних процесів, на зростаючий інтерес до питань особливостей обліку та аналізу в умовах диверсифікації [1], залишається невирішеними теоретичні питання, зокрема, потребують дослідження сутність даного поняття, класифікація даних процесів.

Необхідно розкрити поняття «диверсифікація», яке б найбільш точно характеризувало даний процес, та могло б бути використане для визначення особливостей організації обліку та аналізу при його впровадженні на підприємстві. Аналіз літературних джерел дозволив виділити такі підходи до трактування даного поняття: 1) трактування як стратегії розвитку підприємства; 2) визначення як процесу, який має на меті будь-яке об'єднання підприємств різних сфер економіки, об'єднання виробництв на базі нових.

Вважаємо, що диверсифікацію для розкриття її облікових наслідків слід розглядати в поєднанні цих двох підходів – і як стратегію, і як процес одночасно. Адже трактування за першим підходом дозволяє визначити конкретні способи та методи, які будуть впроваджуватися та фактично відобразатися в системі рахунків бухгалтерського обліку. Розгляд диверсифікації як процесу має безпосередній вплив на організацію бухгалтерського обліку, оскільки вимагає перегляду облікової політики в частині визначення нових та редагування існуючих варіантів обліку.

Розробка концепції диверсифікації вимагає врахування її видів, які залежно від впливу на організацію обліку та аналізу, визначаємо за такими критеріями:

- 1) за масштабами:
  - внутрішня диверсифікація (відбувається в межах одного підприємства);
  - зовнішня диверсифікація (здійснюється в процесі об'єднання підприємств);
- 2) за часовим проміжком:
  - стратегічна диверсифікація (спрямована на глибокі перетворення);
  - оперативна диверсифікація (спрямована на вирішення питань в короткостроковому періоді);
- 3) за наслідками:
  - соціальна диверсифікація (спрямована на вирішення проблем в соціальній сфері);
  - економічна диверсифікація (збільшення доходів від реалізації продуктів та послуг; залучення додаткових фінансових коштів від різноманітних програм);
  - екологічна диверсифікація (впровадження нових продуктів в екологічній сфері; дбайливе ставлення до природних ресурсів та навколишнього середовища).

Щодо застосування останньої ознаки, то визначені за нею види доволі рідко проявляються у чистому вигляді – як правило, вони поєднують декілька наслідків. Визначені підходи в теорії диверсифікації можуть бути запропонована для застосування підприємствами з метою стабілізації фінансової стійкості та покращення показників діяльності.

Список використаної літератури:

1. Момонт Т.В. Визначення особливостей організації та ведення бухгалтерського обліку туристичними підприємствами в контексті диверсифікації їх діяльності // Актуальні проблеми, сучасний стан та перспективи розвитку індустрії туризму в Україні: матеріали дев'ятої міжнародної науково-практичної конференції (м. Житомир, 22-23 жовтня 2015 р.). / за ред. Саух І.В. Житомир: Вид-во ЖФ КІБІТ, 2015. С. 78–82.
2. Скоробогатов М.М., Куцерубова О.І. Диверсифікація як один із шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств у сучасних умовах // Економічний вісник Донбасу, 2011. № 3. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/24129/4-Skorobogatov.pdf?sequence=1>.